

ZAHODNA EVROPA

- Irska, Velika Britanija, Belgija, Nizozemska, Luksemburg, Francija, Monako (najrazvitejše države v Evropi)
 - lega od Atlantskem oceanu
 - oceansko podnebje
 - industrijska revolucija konec 18. stol.
 - nahajališča premoga in železove rude
 - kolonialno osvajanje sveta (tržišča za svoje izdelke) → danes velik vpliv: Velika Britanija (Commonwealth-Britanska skupnost narodov) in Francija (frankofonska skupnost-skupnost francosko govorečih držav)
 - nove industrijske panoge in nove oblike urbanizacije
 - pomemben prehod iz industrijske v poindustrijsko družbo (INFORMACIJSKA DRUŽBA – naraščajoči pomen in izmenjava informacij)
 - višji deli površja (sredogorja – Ardeni, Škotsko višavje, Centralni masiv) → kaledonska in hercinska gorstva
 - kotline (Pariška kotlina)
 - nižine (Nizozemska)
 - mladonagubana gorstva (J Francije – Pireneji, Alpe)
 - podnebje: bližina Atlantskega oceana, Severnoatlantski tok, islandski minimum (vse leto)
 - Z vetrovi iznad Atlantika → vlažne zračne mase → velike količine padavin ob izrazitejših orografskih pregradah (Škotsko višavje)
 - Francija → vlažne zračne mase se pomikajo po skoraj vsem ozemlju dokler ne trčijo ob Pireneje in Alpe (tam je večja količina padavin)
 - oceansko / atlantsko → skoraj vsa Z Evropa; sveža poletja, mile zime, majhne letne temperaturne amplitude, ni obilnih padavin, čez leto so enakomerno razporejene, vse leto prevladuje oblačno vreme
 - sredozemsko → sredozemski del Francije
 - gorsko → Pireneji, Alpe, Škotsko višavje
 - travniško rastlinstvo → cela Z Evropa ("zelena Evropa")
 - mediteransko rastlinstvo
 - gorsko rastlinstvo
 - ravno ali rahlo valovito površje: dobre možnosti za kmetijstvo (intenzivno žitno poljedelstvo, intenzivna mesna ali mlečna živinoreja, mešano kmetijstvo)
 - intenzivno tržno vrtnarstvo (bližina večjih mest)
 - vinogradništvo (Francija)
 - mediteransko kmetijstvo (sredozemske obale)
 - pomen kmetijstva – predvsem Francija in Nizozemska
- VELIKA BRITANIJA IN IRSKA:**
- otoški državi
 - večina površja je del kaledonskega gorovja (že močno znižano)
 - najizrazitejše oceansko podnebje
 - državi sta bili do konca 1. svetovne vojne združeni
 - vprašanje Severne Irske (bremenitve odnose med državama)
 - uradno ime Velike Britanije → Združeno kraljestvo Velike Britanije in Severne Irske (Anglija, Wales, Škotska in Severna Irska)
 - nizka V. B. (Lowland) na JV → intenzivno poljedelstvo in vrtnarstvo; gosta poselitev, visoka gospodarska razvitost
 - visoka V. B. (Highland) na Z in S → ekstenzivna živinoreja; redkejša poselitev, slabša gospodarska razvitost

- J in V del Anglije sta najbolj razvita: prestolnica London, pomembne prometnice do drugič gospodarskih središč
- ostali deli države so manj razviti (prometna oddaljenost)
- značilne selitve s S in Z proti J in V
- tipične značilnosti mest in mestnega načina življenja se z oddaljenostjo od mestnih središč postopoma zmanjšujejo
- SUBURBANIZACIJA → selitve prebivalstva, mestnih dejavnosti in delovnih mest, iz mestnih središč v mestno okolico (na podeželskih območjih nastanejo nova urbanizirana predmestja)
- ZELENI PASOVI → nezazidljiva zemljišča okoli mest; za preprečitev nadaljnje širitve mest, ločitev mest od podeželja, preprečevanje spojitve sosednjih mest in ohranjanje posebnega mestnega značaja
- gospodarski razvoj podeželja, nova naselja, obvezna gradnja novih prometnic, cene zemljišč narastejo, povečan promet – onesnažen zrak
- NOVA MESTA (new towns) → večja mestna naselja zunaj zelenih pasov
- VRTNA NASELJA → načrtno zgrajena naselja z veliko zelenja (mlajši in izobraženi priseljenci)
- INDUSTRIALIZACIJA nato pa DEINDUSTRIALIZACIJA (nadomeščanje industrije z drugimi dejavnostmi)
- britanska industrija je doživela veliko preobrazbo / transformacijo → stare industrijske panoge so doživele zaton ali propad
- industrija visoke tehnologije (bližina univerzitetnih in raziskovalnih središč – potrebne dobre prometne povezave): računalniki, laserji, roboti, vesoljska, medicinska, farmacevtska, biotehnoška in telekomunikacijska oprema
- keltski jeziki (Bretanija, Škotska, Hebridi in skrajni SZ)
- valižanščina → keltski jezik v Walesu
- potomce angleških in škotskih kolonistov (UNIONISTI) so načrtno naseljevali na Irsko
- vso gospodarsko in politično moč obdržijo unionisti
- REPUBLIKANCI → potomci keltskih staroselcev; so v manjšini in so podrejeni
- Velika Britanija: protestanti
- Irsko: katoliki
- Severna Irsko: presek med katoliki in protestanti
- IRSKA: rahlo valovito nižavje z nizkimi vzpetinami, LOGI (bujni travniki ob vodi), barja
- robni deli → stara kaledonska in hercinska gorovja (ne presežejo 1000 m)
- višji deli površja → RESAVE (manj rodovitno svetlo, porasel z resjem), barja
- Irsko ni nikoli imela dobrih možnosti za poljedelstvo (edino krompir)
- KROMPIRJEVA LAKOTA → ves pridelek krompirja so nekaj let zapored uničevale bolezni
- KELTSKI TIGER → globalizacija Irske, strma gospodarska rast (bliskovit razvoj) → članstvo v EU, tuja vlaganja, znižanje davčnih stopenj, nizki stroški za delodajalce → brezposelnost upade, Irsko postane država priseljevanja; okoljski problemi, regionalne razlike, slovo od tradicionalne kulture
- BENELUKS (BELGIJA, NIZOZEMSKA, LUKSEMBURG):
- najrazvitejše države v Evropi
- visok delež priseljencev
- ravnine: skoraj vsa Nizozemska in SZ del Belgije
- osrednja Belgija: valovita ravnina in nizko gričevje, na JV preide v nizko hribovje Ardenov

- uravnano sredogorje: Luksemburg
- Nizozemci so tesno povezani z obmorsko lego → pridobivanje novih zemljišč iz morja za kmetijsko rabo, industrijske obrate in nova mesta (POLDERJI)
- Nizozemska je velika izvoznica kmetijskih pridelkov in hrane (ravno površje, milo podnebje, primerne prsti v polderjih)
- pomembna je bližina tržišča v urbanih središčih
- dobro razvito prometno omrežje – neoviran prevoz hitro pokvarljivih pridelkov po kopnem, vodi ali zraku
- kmetijsko izobraževanje in raziskave
- naj sodobnejša tehnološka oprema, računalniško vodeno kmetovanje
- mlečna živinoreja (različni deli države; oceansko podnebje omogoča bujno rast travinja; sir, maslo ...), tržno vrtnarstvo (Z polderji med Rotterdamom in Haagom; računalniško vodeni rastlinjaki; cvetje in povrtine), gojenje sadik (JZ od Haarlema; tulipani)
- germanski jeziki: Belgijci, Flamci (SZ; nizozemski dialekt)
- romanski jeziki: Valonci (JV; francoščina)
- Luksemburg: uradni jezik je francoščina, prebivalci pa večinoma uporabljajo luksemburški jezik (podoben nemščini)

FRANCIJA:

- gospodarsko najmočnejša evropska država
- deloma tudi sredozemska in alpska država
- močno uravnana hercinska sredogorja, gričevja, nižine
- oceansko podnebje le na Z
- najmanjša gostota prebivalstva v Z Evropi
- podeželski značaj (izjema: Pariz)
- raznolika industrija, visoko razvite storitvene dejavnosti, industrija visoke tehnologije
- hitri vlaki, vodilni proizvajalci letal, komunikacijskih sistemov in vesoljske tehnologije
- ugodne možnosti za kmetijstvo → uporaba moderne tehnologije (vodilna kmetijska pridelovalka v Evropi)
- jedrska energija (pridobi 75 % vse električne energije) → po naftni krizi (da bi postala energetska čim bolj neodvisna)
- moč plimovanja – PLIMSKA ELEKTRARNA → zaježitev estuarijev
- CENTRALIZEM → upravljanje države iz enega samega središča, osredotočenje vseh najpomembnejših dejavnosti na eno samo območje (Pariz)
- prometnice iz vseh delov države še danes vodijo naravnost v Pariz
- DECENTRALIZACIJA → zmanjševanje moči centra (zasnovanih pet novih mest v neposredni okolici Pariza)
- METROPOL RAVNOTEŽJA → okrepitev vloge večjih mest (zmanjšanje razlik med prestolnico in drugimi deli države, ki so bili zapostavljeni; Lyon) → ustanavljanje tehnoloških parkov in industrije visoke tehnologije
- uradni jezik je francoščina (romanski)
- manjšine živijo v robnih delih države: alzaški (skrajni V, ob Nemčiji), korziški (Korzika), flamski (skrajni S, ob Belgiji), katalonščina (skrajni J), baskovščina (skrajni JZ), bretonščina (skrajni Z)